

**UCHWAŁA NR XXXVIII/320/2017
RADY POWIATU W ŚWIDNICY**

z dnia 28 grudnia 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących
Przemoc w Rodzinie na lata 2018-2020**

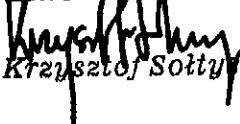
Na podstawie art. 12 pkt.11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U z 2017 r. , poz. 1868 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. , poz. 1390) Rada Powiatu w Świdnicy uchwała, co następuje

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Programu Oddziaływań Korekcyjno- Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na lata 2018-2020, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Krzysztof Soltys

RADCA PRAWNY

mgr Przemysław Zieliński
WL/WB/493

Uzasadnienie

Zgodnie z zapisem art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy rodzinie do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Powiatowy Program Oddziaływań Korekcyjno -Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na lata 2018-2020 stanowi pierwszy etap wykonania powyższego obowiązku. Celem programu jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu. Bezpośrednimi atestatami są osoby stosujące przemoc poprzez poddanie ich oddziaływaniom korekcyjno- edukacyjnym prowadzonych w formie konsultacji indywidualnych i szkolenia grupowego.

Opracowany dokument jest spójny z ustawodawstwem krajowym oraz strategicznymi dokumentami o charakterze lokalnym, w tym Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony ofiar Przemocy na lata 2017-2022.

Z uwagi na fakt, iż realizacja oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest zadaniem z zakresu administracji rządowej środki finansowe na wykonanie ww. zadania pochodzą z budżetu wojewody. Dopiero po uzyskaniu informacji o wysokości przyznanych samorządowi powiatowemu środków finansowych określany jest rodzaj programów, które będą realizowane w danym roku .

DYREKTOR
POWIATOWEGO CENTRUM
POMOCY RODZINIE W ŚWIDNICY
Beata Galewska

Powiatowy Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na lata 2018-2020

I. Założenia programowe Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na lata 2018-2020 zwanego dalej „Programem”.

Podstawą prawną do opracowania i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest:

1. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
2. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno- edukacyjne,
3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020,
4. Ramowy Program Korekcyjno- Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie województwa dolnośląskiego.

II. Cele i zawartość Programu.

1. Cele Programu.

Podstawowym celem działań programowych jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie. Należy jednak zaznaczyć, że realizując powyższy cel nie można pominąć zasady ochrony bezpieczeństwa, autonomii i dobra osób krzywdzonych przez osobę stosującą przemoc – w żadnym przypadku program nie przewiduje i nie akceptuje sytuacji i zachowań, które mogłyby akceptować współodpowiedzialność osoby krzywdzonej za przemoc wobec niej stosowaną.

Cel podstawowy Programu ukierunkowany jest na rozpoznanie i zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie. Program nie stanowi jednak formy osobistej psychoterapii sprawcy, a jedynie koryguje jego niepożądane i szkodliwe zachowanie i postawy.

2. Zawartość Programu.

Zawartość merytoryczna Programu skoncentrowana jest na osiągnięciu celu podstawowego i zawiera elementy, które dostarczają wiedzy, tworzą okazję do poznania siebie oraz pozwalają na zmianę form myślenia i reagowania. Najważniejszymi z tych elementów są:

- 1) rozpoznanie diagnostyczne – uzyskanie i opracowanie informacji o funkcjonowaniu każdego z uczestników, jego sytuacji życiowej oraz specyfice przemocy, której był sprawcą,
- 2) edukacja – dobór treści edukacyjnych uwzględniających cele Programu oraz specyfikę uczestników obejmuje:
  - społeczno-kulturowe źródła i okoliczności przemocy domowej (mity i stereotypy),
  - definicje przemocy, jej rodzaje, formy i dynamikę,
  - problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich,
  - planowanie i rozwijanie samokontroli, w tym definiowanie zachowań zastraszających,
  - komunikację interpersonalną,
  - promocję pozytywnych standardów i wartości, w tym budowanie wsparcia, zaufania, odpowiedzialności i poszanowania godności drugiego człowieka,
  - zaburzenia życia rodzinnego spowodowane uzależnieniami,
  - wpływ przemocy domowej na zachowanie i psychikę dzieci,
  - definicja negocjacji i szczerości,
- 3) ćwiczenia praktyczne – dostarczające korekcyjnych doświadczeń osobistych, zmieniających zachowania i postawy oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia.

3. Zakładane rezultaty Programu.

Działania diagnostyczne, edukacyjne i ćwiczenia mają przyczynić się do: uświadomienia sprawcy czym jest przemoc, uzyskania przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych, nabycia nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów w rodzinie bez używania agresji, nabycia umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć, nabycia umiejętności partnerskiego współdziałania w rodzinie oraz korzystania z pomocy innych.

III. Realizacja Programu.

1. Czas realizacji Programu.

Program realizowany będzie w latach 2018-2020 r.

2. Sposób realizacji Programu.

Program realizowany będzie wobec sprawców przemocy w rodzinie, którego uczestnikami mogą być kobiety i mężczyźni powyżej 18 roku życia. Grupy uczestników mogą być koedukacyjne, jednakże w pracy warsztatowej należy uwzględnić specyfikę przemocy stosowanej przez mężczyzn i kobiety.

Program oddziaływań korekcyjno edukacyjnych może być skierowany do :

1) dokonujących przemocy fizycznej, psychicznej i seksualnej wobec bliskiej osoby dorosłej;

Oddziaływania korekcyjno edukacyjnych wobec osób **dokonujących przemocy fizycznej, psychicznej i seksualnej w stosunku do bliskiej osoby dorosłej** realizowane będą w oparciu o podejście pn. Domestic Abuse Intervention Project of Duluth.

Program realizowany jest w dwóch etapach:

- a) Etap I- to konsultacje indywidualne w wymiarze do 3 godzin dla każdego uczestnika programu, których celem jest rozpoznanie diagnostyczne. W uzasadnionych sytuacjach wymiar godzin może ulec zwiększeniu oraz spotkania indywidualne mogą być także realizowane pomiędzy spotkaniami grupowymi.
- b) Etap II – to spotkania grupowe, które mają charakter edukacyjno-korekcyjny. Część edukacyjna obejmuje szeroko pojętą wiedzę na temat zjawiska przemocy, część korekcyjna ukierunkowana jest na zdobycie przez uczestników umiejętności niestosowania przemocy, trening umiejętności społecznych i asertywności oraz naukę konstruktywnego rozwiązywania sporów i korzystania ze wsparcia społecznego. Program obejmuje następującą tematykę: definicja i typy przemocy, społecznej mechanizmy przemocy, objawy przemocy, psychologiczne mechanizmy przemocy, w tym związane z płcią, przemoc wobec dzieci, wobec osób starszych, używanie substancji psychoaktywnych a przemoc, budowanie dobrych relacji interpersonalnych, szacunek wobec siebie i innych, nawroty przemocy.

Zasady realizacji II etapu:

- wymiar spotkania co najmniej po 4 godziny każde,
- wymiar czasowy zajęć grupowych nie może być mniejszy niż 60 godzin.
- zajęcia grupowe winny być prowadzone przez 2 osoby, najlepiej przez kobietę i mężczyznę,
- pożądane jest by przerwy pomiędzy spotkaniami grupowymi oscylowały w granicach tygodnia.

W wyjątkowych sytuacjach, po uzyskaniu zgody z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego Program może być realizowany tylko w formie zajęć indywidualnych.

2) dla rodziców krzywdzących swoje dzieci;

Uczestnikami oddziaływań dla rodziców mogą być kobiety i mężczyźni. Wyżej wymienione zadanie będzie realizowane także w dwóch etapach:

- a) Etap I- Konsultacje indywidualne w wymiarze do 3 godzin dla każdego uczestnika Programu, których celem jest rozpoznanie diagnostyczne. W uzasadnionych sytuacjach wymiar godzin może ulec zwiększeniu.
- b) Etap II –spotkania grupowe, w ramach których poruszana jest następująca tematyka: definicja przemocy wobec dzieci (przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, zaniedbanie), sposobów komunikowania się z dziećmi, roli granic w wychowaniu, kary i nagrody, form czasu wolnego spędzanego z dzieckiem, zachęcania dziecka do współpracy oraz do samodzielności, etapów dorastania i dojrzewania, specyficznych zachowań dziecka wg psychologii rozwojowej, wpływu alkoholu i patologii życia rodzinnego na rozwój dziecka.

Zasady realizacji II etapu:

- wymiar spotkania co najmniej po 4 godziny każde,
- wymiar czasowy zajęć grupowych będzie dostosowany do liczby godzin wskazanych przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki,
- zajęcia grupowe mogą być prowadzone przez 2 osoby.

3. Reguły kwalifikacji uczestników do Programu.

Uczestnikami Programu mogą być: osoby samodzielnie zgłaszające się, osoby kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności, osoby objęte procedurą Niebieskiej Karty, osoby zobowiązane przez inne organy, instytucje i organizacje.

Uczestnictwa w Programie odmawia się między innymi: - osobom z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi, w szczególności z zaburzeniami osobowości pogranicznej, chorym psychicznie, osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków z wyłączeniem osób, które przeszły lub są w trakcie podstawowego cyklu terapii uzależnień. Odmowa uczestnictwa w Programie następuje w czasie wstępnego rozpoznania diagnostycznego, prowadzonego w ramach konsultacji indywidualnych, które jest pierwszym etapem realizacji Programu. Rozpoznanie indywidualnej sytuacji obejmuje zadania: rzeczywiste okoliczności skierowania do Programu, określenie czy uczestnik Programu aktualnie stosuje przemoc, aktualną sytuację rodzinną i zawodową, doświadczenie związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków, informację o pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych, kontakty z wymiarem sprawiedliwości.

Informacja o naborze do Programu będzie przekazywana między innymi do ośrodków pomocy społecznej, sądu, kuratorów sądowych, prokuratury, policji. Ponadto informacja winna być umieszczona na stronie internetowej www.pcpr.swidnica.pl w zakładce aktualności.

Przed przystąpieniem do Programu uczestnicy:

1. składają wniosek o zakwalifikowanie do udziału w Programie,
2. odbywają konsultacje indywidualne, w ramach których dokonywane jest wstępne rozpoznanie diagnostyczne mające na celu ustalenie, czy konieczne będzie skierowanie osoby stosującej przemoc na konsultację psychologiczną, neurologiczną lub psychiatryczną. W ramach konsultacji indywidualnych omawiana jest także sytuacja rodzinna, zawodowa, cechy osobiste, reakcje na stres oraz rodzaj stosowanej przemocy. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności, gdy zachowanie uczestnika wskazuje na zaburzenia osobowości typu borderline lub dysocjacyjne, obniżoną zdolność do rozumienia lub inne niepokojące objawy utrudniające nawiązywanie kontaktu wykonuje się pogłębioną diagnozę. Pogłębioną diagnoza obejmuje :
  - a) historię relacji, w których występuje przemoc oraz w poprzednich związkach,
  - b) historię interwencji związanych z przemocą,
  - c) historię pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,
  - d) doświadczenia związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków,
  - e) historię przemocowych zachowań w sytuacjach życiowych,
  - f) historię edukacyjno- zawodową,
  - g) charakterystykę szczegółowych zachowań i postaw przemocowych,
  - h) historię rodziny pochodzenia;
3. podpisują Kontrakt uczestnictwa w Programie, który zawiera między innymi:
  - a) formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchlanie się od udziału w programie,

- b) zobowiązanie do powstrzymywania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi,
- c) zobowiązanie od powstrzymywania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychotropowych,
- d) obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego i zachowania w trakcie uczestnictwa na zajęciach,
- e) uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy w rodzinie,
- f) informacje o monitorowaniu sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika programu.

Wobec osób, których uczestnictwo w programie związane jest z decyzją sądu, policji lub prokuratury dodatkowo stosuje się powiadomienia tych organów o:

- a) przystąpieniu sprawcy przemocy do programu,
- b) każdej sytuacji uchylania się od udziału w programie,
- c) zakończenia uczestnictwa w programie.

4. Realizator Programu.

Na podstawie Uchwały Zarządu Powiatu Nr 215/2012 z dnia 19 stycznia 2012 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

Zadania związane z realizacją Programu obejmują:

- 1) rekrutację uczestników pełnego cyklu Programu,
- 2) obsługę finansową pełnego cyklu Programu,
- 3) monitoring pełnego cyklu Programu,
- 4) pozyskiwanie partnerów w realizacji Programu i współpracę z nimi,
- 5) nadzór nad realizacją pełnego cyklu Programu zgodnie z założonymi celami i działaniami nakierowanymi na osiągnięcie zakładanych rezultatów.

Koordynatorem Programu jest dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie lub osoba przez niego wyznaczona. Program realizowany będzie w oparciu o zasoby Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy lub pozyskanych partnerów w zakresie:

- 1) obsługi finansowej, ul. Wałbrzyska 15, 58-100 Świdnica,
- 2) obsługi administracyjnej i prowadzenia rekrutacji (z wyłączeniem spotkań z uczestnikami programu), sporządzanie pism, kontakt telefoniczny, prowadzenia monitoringu z osobami krzywdzonymi i ewaluacji ul. Żeromskiego 16/8, 58-100 Świdnica,
- 3) w zakresie merytorycznym tj. prowadzenie indywidualnych konsultacji z uczestnikami Programu oraz prowadzenie zajęć grupowych, spotkań w ramach monitoringu z uczestnikami Programu – ul. Wałbrzyska 15, 58-100 Świdnica,
- 4) w przypadku realizacji treningu zakłada się możliwość korzystania z zasobów lokalowych partnerów instytucjonalnych.

Założenia programowe w skutecznym osiąganiu założonych celów i rezultatów przewidują współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami, którymi są między innymi: ośrodki pomocy społecznej, sąd, kuratorzy sądowi, prokuratura, policja, rodziny uczestników Programu.

5. Dokumentacja Programu.

Realizator pełnego cyklu Programu jest zobowiązany prowadzić dokumentację umożliwiającą dokonanie oceny poszczególnych działań w ramach realizowanego zadania w tym:

- 1) programy prowadzonych działań zawierające terminy, czas poszczególnych spotkań oraz poruszaną tematykę,
- 2) listy obecności uczestników wraz z podpisami uczestników i osób prowadzących Program,
- 3) dokumentacja indywidualna uczestnika Programu, w skład której wchodzi:
  - historia przemocy,
  - ankieta uczestnika Programu,
  - arkusz pracy z uczestnikiem Programu,
  - kontrakt z uczestnikiem Programu,
  - karta obserwacji uczestnika Programu,
  - karta monitoringu,
  - inne dokumenty w zależności od podejmowanych działań,
- 4) dokumenty potwierdzające kwalifikacje i staż pracy prowadzących Program,
- 5) potwierdzenie prowadzących Program o uczestnictwie w superwizji,
- 6) faktury wydatkowanych środków finansowych na realizację Programu,
- 7) notatki, protokoły lub inne dokumenty potwierdzające realizację Programu,
- 8) informację o realizacji Programu.

6. Kwalifikacje osób prowadzących Program.

Osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno – edukacyjne winny posiadać kwalifikacje zgodne z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno- edukacyjne.

Ponadto osoby prowadzące oddziaływania zobowiązane są do odbywania systematycznych superwizji swojej pracy.

IV. Źródła finansowania Program.

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia więc budżet państwa, w związku z czym planowanie wydatków następuje rokrocznie a realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa na ten cel. Wnioski o środki finansowe na realizację Programu składa się do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego. Plan finansowy na dany rok realizacji niniejszego Programu ustalany jest przez Wojewodę Dolnośląskiego.

V. Monitoring Programu.

Realizacja Programu jest ściśle związana z działaniami monitorująco kontrolnymi, które stanowią część nadzoru nad jego realizacją.

System monitorowania obejmuje postęp względem zaplanowanych założeń, działań i rezultatów Programu, zachowanie związane z przemocą **u osób uczestniczących** w Programie w **trakcie jego trwania oraz do 3-ch lat po jego zakończeniu.**

Ustala się, że monitoring może być prowadzony poprzez:

- 1) kontakt z osobą krzywdzoną winien być nawiązany co najmniej 2 razy w trakcie trwania Programu, i co najmniej 2 razy w ciągu roku po zakończeniu Programu,
- 2) kontakt z instytucjami wspierającymi osobę krzywdzoną np. ośrodek pomocy społecznej, zespół interdyscyplinarny, kuratora sądowego, policję itp. co najmniej dwa razy w roku,
- 3) kontakt z uczestnikiem Programu po zakończeniu programu co najmniej 2 razy w ciągu roku.

W przypadku braku zmiany zachowania uczestnika Programu oraz wysoki poziom zagrożenia osób doznających przemocy ze strony uczestnika Programu następuje zwiększenie intensywności monitoringu.

Celem monitoringu jest sprawdzenie czy zaplanowane działania w końcowym efekcie są użyteczne dla odbiorców i współodbiorców, którymi w tym przypadku są rodziny osób stosujących przemoc. Do oceny skuteczności działań programowych niezbędna jest współpraca z partnerami Programu, szczególnie tymi, którzy realizują programy przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

VI. Ewaluacja Programu.

Program podlega ewaluacji, w celu usprawnienia, rozwoju i zwiększenia efektywności prowadzonych działań. Oceny efektywności Programu dokonywać można na podstawie następujących kryteriów:

- 1) liczby osób, które zgłosiły się oraz zostały zgłoszone do udziału w Programie,
- 2) liczby osób, które przystąpiły do Programu,
- 3) liczby osób, które ukończyły Program,
- 4) liczby osób, które powstrzymały się od stosowania przemocy domowej lub zmniejszyły jej częstotliwość lub natężenie (zmieniły na łagodniejszą formę) – dane uzyskujemy z monitoringu,
- 5) jakościowej analizy oceny efektów programu.

Informacja o realizacji Programu będzie przedstawiana corocznie przy sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Krzysztof Soltys